

Оригинални
научни рад

*Момчило Суботић**
Институт за политичке студије, Београд

„СРЕБРЕНИЦА“, „ОЛУЈА“ И „ДАН СЕЋАЊА“**

Сажетак

У раду се у једном ширем историјско-политиколошком контексту анализира Британска резолуција о „Сребреници“ и указује на геополитички смисао и повезаност овог конструисаног злочина са НАТО- хрватском акцијом „Олуја“, што је отворило процес даљег западног геополитичког редуковања и фрагментације српског политичког и државног простора на Косову и Метохији. Аутор у овом поглављу даље приказује руску принципијелну политику, спрам намере Запада да Србима и Србији прилепи етикету геноцидног народа и државе, која је у СБ УН резултирала руским ветоом, а затим презентује прилично нејасну па и неодговорну политику Владе Србије по питању Британске резолуције, као и последице које из тога следе.

У другом делу разматрана је политика Србије према Хрватској кроз призму обележавања 20-годишњице „Олује“, у којој је Хрватска етнички, са елементима геноцида, почистила готово цео српски народ са простора Републике Српске Крајине и Хрватске. Овде је указано на чињеницу да Хрватска игнорише све споразуме које је потписала са Србијом: од поштовања територијалног интегритета Србије, до повратка прогнаних Срба у Крајину и њиховог материјалног обештећења које износи неколико десетина милијарди евра, само по основу неплаћених пензија Хрватска дугује крајишким Србима више од милијарду евра. Срп-

* Научни саветник

** Овај рад је настао у оквиру пројекта Демократски и национални капацитет политичких институција у Србији у процесу међународних интеграција (бр. 179009) који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

ска власт, као и толико пута у историји, бесмислено повлађује Хрватској, која се сад поставила и као некакав медијатор и арбитар према Србији и њеној тежњи ка чланству у ЕУ.

У трећем делу аутор анализира идеју српског премијера Вучића о заједничком дану сећања, коју су суседни лидери глатко одбацили. У раду се указује који је евентуални смисао те идеје и који би били предуслови за њено остварење. Неки од ових предуслова били би поштовање међудржавних споразума између Србије и Хрватске, који између осталог захтевају повратак Срба, чему се Хрватска упорно и без икаквих санкција својих Западних патрона супротставља, јер у њиховом повратку види и повратак њихове државе - Републике Српске Крајине. Од помирења те врсте, на тиме и од Дана сећања - нема ништа. Зато политичка Србија треба да прихвати идеју патриотске организације „Светозар Милетић“, да успостави сопствени култ сећања и подигне монументални објект, као што је јеврејски Јад Вашем, који би се звао Меморијални центар за српске жртве у 20. веку.

Кључне речи: Британска резолуција, босански муслимани, Срби, „Сребреница“, Хрватска, Република Српска Крајина, „Олуја“, Србија, Меморијални центар за српске жртве у 20. веку.

ГЕОПОЛИТИЧКИ СМИСАО „СРЕБРЕНИЦЕ“

Термин „разбираспад“ најбоље осликава судбину југословенске државе, прве и друге; њиме је обухваћен заједнички напор спољних и унутрашњих противника ове политичке и државне творевине. Данас је ваљда сваком јасно да је Југославија била геополитички пројекат и експеримент западних сила, као што је и њен нестанак њихов геополитички акт. Такође, јасно је да ова државна творевина није била „по вољи народа“, јер су сем Срба сви остали њени народи и верске групе биле везане за стране центре верске и политичке моћи. Иако већина настала из српског етнојезичког супстрата, ови народи су уз подршку спољног фактора настојали да формирају сопствене националне државе. Мотив је био разбити југословенску државу, војно поразити, побити и протерати Србе и на њиховом историјском и етничком простору формирати сопствене националне државе. Тај резултат је, изузев у БиХ где су Срби успели да сачувају своју РС, углавном остварен. У овом контексту треба сагледавати и „читати“ тему коју у овом тексту презентујемо.

Сваке године почетком јула пред годишњицу страдања муслимана у Сребреници (11. јул 1995), поред верског обреда прави се и својеврсни верско-политички спектакл. Уз снажну подршку спољних фактора, бошњачко политичко вођство распламсава мржњу на Србе и сваки пут испочетка инсистира на томе да је Република Српска „геноцидна творевина“ те да као таква треба да нестане. При томе упиру прстом на Србију као на главног кривца и налогодавца сребреничког страдања, што није потврдила ниједна пресуда Хашког трибунала. Много страних и домаћих аутора је истраживало и писало о злочину у Сребреници, и ни у једном од ових радова не помиње се геноцид; напротив, изричито се истиче и доказује да Срби у Сребреници нису извршили геноцид.¹⁾ Почињен је велики злочин, али не и геноцид. Као прво, није постојала намера да се изврши геноцид; не постоји ниједан докуменат којим државно или војно руководство РС наређује нижим органима или јединицама да изврше овај чин - да постоји Хаг би га свакако показао, и друго, командант Војске РС Ратко Младић је дозволио да Сребреницу напусте жене, деца, стари, што оповргава сваку тезу о геноциду. Пре би се могло говорити о геноциду муслимана над Србима у Подрињу 1992-1995, када су јединице Насера Орића злоупотребљавале „заштићену зону“ Сребренице у својим злочиначким походима на српска села и градове, убијајући, палећи и пљачкајући све пред собом. Док се са бошњачке стране врши манипулација бројем погинулих, Срби располажу прецизном бројком по имену и презимену од преко 3.300 страдалих сународника; спаљено је преко 40 српских села. Да је злочин у Сребреници политичка конструкција америчког председника Клинтона и Алије Изетбеговића, и да се бројем убијених манипулише данас је опште позната чињеница.

1) „Сребреницом“ су се бавили многи аутори, да поменемо само неке чији су нам радови били доступни: Др Цес Вибс, Едвард Херман у књизи *Политика геноцида*, „Весна инфо“, Београд, 2010, Миливоје Иванишевић, *Изгон Срба из БиХ 1992-1995*, Београд, 2001, Миловоје Иванишевић, „Српска страдања у Босни и Херцеговини током рата 1992-1995. године“, у зборнику: *Геноцид у 20. веку на просторима југословенских земаља*. Годишњак Музеја жртава геноцида, тематски број, Београд, 2005, Милан Булајић, ТВ БК, Емисија „Клопка“, Истина о Сребреници, 27. јун 2005, Смиља Аврамов, *Постхеројски рат Запада против Југославије*, ИДИ Ветерник, 1997, Радован Радиновић, *Лаж о сарајевском ратишту*, Свет књиге, Београд, 2004, Стефан Каргановић, *Сребреница: службена лаж једне епохе*, Београд, 2013, Стефан Каргановић, одговорни уредник, Српске жртве Сребренице 1992-1995, Историјски пројекат „Сребреница“, Земун, 2012, Каргановић Стефан, Симић Љубиша, *Сребреница: деконструкција једног виртуелног геноцида*, Историјски пројекат „Сребреница“, Земун, 2010, Александар Павић, *Забрањена истина о Сребреници: приручник заснован искључиво на страним изворима*, Чачак, 2006, Ратко Шкрбић, *Сребреница - геноцид над истином*, Београд, 2011,

О томе је из прве руке сведочио Хакија Мехољић, један од ратних челника у Сребреници, по надлежности други човек - одмах после Насера Орића. У више наврата Мехољић је испричао да је Алија Изетбеговић делегацији Сребренице пренео да је са Клинтоном договорио, да ће интервенција НАТО против Срба уследити кад „четници“ убију 5000 муслимана. Тад им је рекао и да ће се извршити замена Сребренице за Вогошћу. Према речима Мехољића, делегација је била пренеражена овим злочиначким наумом Изетбеговића. У књигама и изворима које смо навели налази се објашњење за „Сребреницу“, ужи и шири војно-политички контекст, као и приближно тачан број погинулих муслимана; њих свакако није 8.000 колико је проглашено, што за последицу има да се сваке године 11. јула сахрањују новоископани како би намирили овај број. Ми се у овом раду нећемо посебно бавити страдалима, поготово њиховим бројем²⁾ и ситуацијама и приликама у којима су страдали. По том питању рекли бисмо само ово: У Сребреници се свакако није десио геноцид, јер да је Војска РС хтела да изврши геноцид, сигурно не би одвојила жене, децу и старе и њих више од 30.000 евакуисала у Тузлу. Али, десила се освета за страшне муслиманске злочине над српским народом на овом простору од 1992. до 1995, злочине који имају све елементе геноцида, јер је верско слепило руководило ове несрећнике да кољу и убијају одреда своје комшије друге вере. На муслимански злочин уследила је српска одмазда, која може да се разуме, али морално не може да се брани; посведочена је тако у нашем времену Његошева мисао: „Крв је људска рана наопака“.

Оно што у овом раду желимо да истакнемо јесте политички и геополитички смисао „Сребренице“. Као прво, важно је истаћи да се у време кад се догодио злочин у Сребреници о њему није говорило као о геноциду, нити је овај злочин издвајан у том смислу. Он ће то постати у годинама које следе и у контексту дејтонског аранжмана босанскохерцеговачког геополитичког троугла. Наиме, у рату на просторима бивше Југославије све стране у сукобу вршиле су злочине, али су хрватске акције „Откос“ (1991), затим „Бљесак“ и „Олуја“ (1995), иза којих је стајала организована активност хрватске државе, представљале етничко чишћење и злочин са геноцидним последицама. Погром и прогон Срба био је нескривена намера хрватског државног врха. Геноцид над Србима конципиран

2) Више о томе: Момчило Суботић, *Новија српска политичка историја*, поглавље: „Политичка злоупотреба злочина“, стр. 157-178, ИПС, Београд, 2006.

је у „Беспућима“ Фрање Туђмана, као и у „Исламској декларацији“ Алије Изетбеговића. Не постоји слична идеја међу Србима. Туђман се по доласку на власт поверио сликару Еди Муртићу, да му је циљ оно што Павелићу није успело: очистити Хрватску од Срба. То је потврдио и Брионски стенограм јула 1995, као и речи које је Туђман изговорио у Сабору 15. јануара следеће године: „Успешним извођењем акције „Олуја“ за свагда је решен главни унутрашњи проблем хрватске државе“. Овде желимо да укажемо на везу између „Олује“ и „Сребренице“. „Ако погледамо шта је био циљ рата у Босни, утемељен на „Исламској декларацији“, врло лако ћемо пронаћи намеру за геноцид, јер се БиХ види као исламска држава. Уосталом нема ниједног случаја да су муслимани упали у неко српско село у Босни и спасили жене и децу, као што је било у Сребреници... Уколико погледамо како је страдао српски народ 1941. од муслимана, па повучемо једну линију, видећемо идеју геноцида која се провлачи. Исти је случај и у Хрватској. Неколико стотина хиљада Срба је не тако давно протерано из Хрватске, па се може поставити питање – није ли то коначно довршени геноцид над Србима, који је отпочео 1941. године?“³⁾ Оно што повезује злочин у Сребреници и „Олују“, јесте чињеница да је „Сребреница“ планирана и инсценирана с намером да баца сенку на хрватски злочин геноцида и етничког чишћења готово целог једног народа, да од светске јавности прикрије, утиша и амортизује нестанак Републике Српске Крајине. Поред тога, акција у Сребреници искористићена је као изговор за НАТО бомбардовање Републике Српске, као и у даље растакање српског државног простора, тј. требало је да „поједностави“ процес отимања Косова и Метохије, јер је шиптарска насилна сецесија 1990-их година као Дамоклов мач висила над судбином Србије. Наиме, „Сребреница“ је као „геноцид над истином“ требало да „пацификује Крајину“ и учини легитимним отимање Косова и Метохије, јер Срби такви какви јесу - „геноцидни“ (Сребреница) не заслужују да управљају шиптарском већином на Косову и Метохији. То је политички и геополитички смисао „Сребренице“⁴⁾ Стога је било крајње несхватљиво да Скупштина Србије 2010. године усвоји декларацију о Сребреници која је у тоталном раскораку са чињеницама, наивно верујући да ће умиљавањем и улагивањем ослабити притисак западних земаља Србију.

3) Смиља Аврамов, *Истина о Сребреници*, ТВ БК, Емисија „Клопка“, 27. јун 2005.

4) Види: Момчило Суботић, *Идентитет и геополитичка стварност Срба*, поглавље: „Расрбљивање“, ИПС, Београд, 2012, стр. 136-137.

Нажалост, српски посланици усвојили су акт који српски народ и државу морално и политички најтеже компромитују. Српска политичка гарнитура није се нимало обазирала на чињенице и доказе поводом „Сребренице“, који су јој били надхват руке – најдетаљније у књизи *Сребреница: фалсификовање историје*, чију дистрибуцију је Федерација БиХ забранила. И уместо да напредњачка власт укине Декларацију о Сребреници која је у време ДС под лажним изговорима усвојена 2010. године, задесила је једна тежа и монструозна – Британска резолуција о геноциду у Сребреници.

БРИТАНСКА РЕЗОЛУЦИЈА О „СРЕБРЕНИЦИ“

У међувремену, од Скупштинске декларације (2010) до Британске резолуције о српском геноциду у Сребреници (2015), Борис Тадић, а затим Александар Вучић, доследно и беспоговорно усаглашавају своју политику са политиком западних ментора, поготово према суседима укључујући ту и Косово, и, ваљда, да се „Власи не досете“, проглашавајући притом Србију за некаквог лидера на Балкану. У ствари политика Србије све више личи на крилатицу из југословенског периода, с тим што је синтагму „слаба Србија јака Југославија“, заменила „слаба Србија јак регион“. Готово сви српски постоктобарски лидери су имали и имају вишак разумевања за суседне народе из бивше заједничке државе, а мање за српске националне и државне интересе. Ретко кад се могло чути да двојица поменутих политичара говоре о српском националном интересу, о суверенитету и територијалном интегритету српске државе, о положају Срба изван Србије. У складу са таквом политичком концепцијом делују и медији у Србији. Едвард Херман, аутор књиге *Политика геноцида*, овако описује пропаганду медија у Србији: „Пропаганда коју спроводе медији у Србији је специфична врста пропаганде, јер служи интересима империјалне политике. Ова врста пропаганде захтева спровођење специфичне културне политике уперене против сопствене земље и народа, и њен циљ је да омогући политичку, културну, економску, војну колонизацију. И, овде не можемо више говорити о независној земљи већ о провинцији. Та провинција се зове Србија и Србија је провинција америчке империје. Гувернери у овој провинцији раде за империју. Пропаганда у медијима је подређена том циљу. Она је улизичка и покорна према империји, и има сасвим јасне задатке и редоследе потеза у

спровођењу зацртане политике према Србији. Пропагандни модел, у који су укључени ови медији, своди их на марионете, играчке у служби империје. Марионетско провинцијално позориште, у којем се реализује пузајућа политика и таквој политици подређени медији, делује јако патетично. Ради се, дакле, о пропагандном моделу доведеном до екстрема: ви немате више чак ни сопствену пропаганду већ пропаганду која служи империјалним интересима, при чему они који је спроводе у томе необично много уживају⁵⁾

Британску резолуцију у СБ ОУН о Сребреници, од 15. јуна 2015, треба посматрати у контексту британско-српских односа у последњих век ипо. Никад у историји односе Британије и Србије нису красили разумевање и сарадња, још мање емпатија и пријатељство. Напротив, британска спољна политика је била увек антисрпска, од времена Дизраелија па и даље, када се Британија супротстављала српској борби за ослобођење од Османске окупације и национално уједињење. На српском националном и државном простору рефлектовали су се британски непријатељски геополитички односи спрам Царске Русије, касније СССР-а, а данас Путинове Руске Федерације. Британци су најзаслужнији за одлуке Берлинског конгреса (1878) којима је, иако постигнута независност Србије и Црне Горе, онемогућено српско национално уједињење. Стајали су иза формирања Краљевине СХС/Југославије, али су исто тако (Ситон Вотсон-српски/југословенски „пријатељ“) све време подржавали хрватске сецесионистичке претензије Радића и Мачека.⁶⁾ Оно што су започели прваци ХСС-а, наставио је да спроводи комунистички вођа Јосип Броз. Велика Британија је подржала његову идеју федерализације друге Југославије, која је, с обзиром да није извршена ни по етничком ни по историјском принципу, Србију свела на подручје Београдског пашалука, а српски народ дугорочно дискриминисала. Британија је наставила да подржава Титову кроатокомунистичку власт у Југославији све до њеног распада, а затим је наставила да ради против српских интереса, подржавајући и подстичући Хрвате, Бошњаке, косовске Албанце и друге српске геополитичке противнике. Чиниле су то све водеће западне земље на челу са САД, као и светска католичка универзала

5) Едвард Херман, „Србија је провинција америчке империје“, *Печат*, 26. новембар, 2010, стр. 12.

6) Обелодањени су подаци да је и Анте Павелић био агент британске обавештајне службе, која је од краја 1920-их година подржавала сецесионизам и тероризам хрватског покрета.

- Ватикан. Такав акт представља и поменута резолуција о геноциду у Сребреници, и она се може разумети само у ширем контексту историјских и савремених британско/Западно-руских односа, у којем су Србија и Срби у целини нека врста колатералне штете: не могу ништа Русији, па се свете Србији. То је основ западне политике према Србима у постјугословенском периоду.

Велика Британија је поднела два нацрта резолуције о геноциду у Сребреници. Први 15. јуна 2015, а други неколико дана касније. Оба су одбијена, први није ни стигао пред светску организацију, одбијен је током консултација, па је ишао на поправку, а други је одбијен у СБ УН, након што је Русија уложила вето. У обе британске резолуције оптужују се Срби за геноцид. Након негативне реакције на прву резолуцију у којој се помиње да су „десетине хиљада жена и девојака, људи и дечака биле жртве сексуалног насиља током сукоба у БиХ, укључујући Сребреницу“, у другом је изостављено „дечака“, али се једнако говори о геноциду. За резолуцију су гласале десет чланица СБ, три сталне и седам несталних. Русија је, као стални члан СБ, уложила вето, а Кина је била уздржана, као и три несталне чланице : Нигерија, Венецуела и Ангола.

Представник Велике Британије Питер Вилсон је рекао да резолуција као документ не оптужује српски народ, те да је негирање геноцида увреда жртвама, а амерички представник Саманта Пауер била је још резолутнија у тврдњи да је у питању геноцид, помињући мантру о 8000 настрадалих, називајући руски вето „још једном мрљом на репутацији СБ УН“. Пауерова је још рекла: „Назовимо Сребреницу правим именом - то је био геноцид. То не би требало да поричемо“ - и додала да је важно да „мозак и командант геноцида у Сребреници, Ратко Младић и Радован Караџић, буду примерено кажњени у Хагу“.

Вилсон и Пауер су још изразили страховање шта би се после овакве одлуке (руски вето, МС) могло догодити у Јужном Судану и Сирији.

РУСКИ ВЕТО НА „СРЕБРЕНИЦУ“

Чуркин је на то одговорио да му за ставове о Сребреници лекције могу држати, али тек пошто се присете, пошто се он не сећа да су се у Савету усвајале сличне резолуције поводом догађаја у Вијетнаму или војне интервенције у Ираку.

Седница је у више наврата прекидана и поново почињала. Британци и Американци испред Запада су настојали да пошто-пото прогурају резолуцију о геноциду Срба над Бошњацима, а Русија и Кина су тражиле да се усвоји компромисна резолуција којом ће се осудити сви злочини почињени у југословенском грађанском рату. Представници Русије желели су да се резолуцијом изрази подршка Дејтонском процесу, миру и консолидацији политичких прилика. „Враћати се изнова на сву ту причу и одређивати ко је крив за геноцид, штавише, сваљивати кривицу на читав народ, конкретно Србе, сматрамо контрапродуктивним“ - оценио је Генедиј Гетилев заменик иностраних послова Русије.

Представник Русије при СБ УН Виталиј Чуркин обраћање је почео захтевом за минут ћутања за жртве у Сребреници. Он је констатовао да би усвајање резолуције било контрапродуктивно и тражио да не буде стављена на гласање. У супротном, Русија ће гласати против. Чуркин је рекао да је британска резолуција политички мотивисана, нелегитимна, да оптужује само један - српски народ, и да представља пут у нове сукобе. Чуркин је још нагласио да је игнорисан став Русије која је хтела избалансиран докуменат. Амбасадор Русије подсетио је да се његова земља увек залагала за истрагу свих злочина у БиХ, нагласивши да се не може закључити ко је највише патио током конфликта. Навео је да је више стотина хиљада Срба морало да напусти своје домове, и да се може закључити да су Срби једнако патили, ако чак не и више од других... Због тога, рекао је Чуркин, треба искористити годишњицу Дејтонског споразума за напредак Балкана ка миру.⁷⁾

ПОЛИТИКА ВЛАДЕ СРБИЈЕ ПОВОДОМ „СРЕБРЕНИЦЕ“

Видели смо колико је Велика Британија била упорна да прекодринске Србе оптужи за геноцид, а Србију да геноцид није спречила, и поред руског позива на компромис и става да ће у противном Русија уложити вето. Британци су, изгледа, очекивали да ће њихову резолуцију прихватити српска Влада и парламент, поготово што ни српски премијер Александар Вучић није званично тражио да Русија у СБ УН стави вето, већ је наглашавао само како Влада Србије није консултована по питању резолуције. Британија је изгледа ра-

7) Види: „Руско „њет“. Резолуција о Сребреници није усвојена“, *Факти*, електронско издање, 15. јун 2015.

чунала да ће Србија прихватити понуђену резолуцију без читања,⁸⁾ те да ће на тај начин избећи супротстављање Русије у СБ УН. Можда су Британци типовали и на Тонија Блера, Вучићевог саветника, познатог ратног хушкача и непријатеља Срба. Или су можда веровали да се Русија неће руководити никаквим принципима, нити историјском истином, већ сопственим себичним интересима, те да Руси неће бити већи Срби од самих Срба. Уосталом, било је у српским медијима сличних, бесмислених тврдњи, да Руси улажу вето због својих интереса, а не због Србије, и да би вето уствари само компликовао пут Србије ка ЕУ. На срећу, председник Томислав Николић, а пре њега председник Републике Српске Милорад Додик, отворено су затражили од Владимира Путина да Русија у СБ УН уложи вето на британску резолуцију, која би по Србе и Србију имала катастрофалне политичке последице. Усвајањем британске резолуције Србија и српски народ били би једина држава и народ на свету који је оптужен за геноцид. И то на основу документа који представља историјски фалсификат и једну бесрамну, насилну конструкцију.

За ту политичку конструкцију амерички професор Едвард Херман каже: „Сребренички масакр представља највећи тријумф пропаганде у балканским ратовима. Неке друге тврдње и отворене лажи одиграле су своју улогу у балканским сукобима али, док су неке дале свој скроман допринос пропагандном репертоару упркос томе што су касније побијене (Рачак, Маркале, српско одбијање да се потпише споразум у Рамбујеу, 250.000 погинулих Босанаца, циљ стварања Велике Србије као моторне снаге која је покретала балканске ратове), сребренички масакр остаје недостижан у својој симболичкој моћи. То је симбол српског зла и муслиманског статуса жртве, као и праведности западног растурања Југославије и интервенције на више нивоа, укључујући и бомбардовање и колонијалну окупацију Босне и Херцеговине и Косова”.⁹⁾

Али оно што нису успели да прогурају у СБ УН Британци су успели да пласирају у Парламентарној скупштини Савета Европе. За освету Русији! И Србији! Из истог разлога „наговорили“ су Вучића (Хамонд) да 11. јула посети Поточаре, где му је приређен „топао“ дочек у виду „топлог зеца“ и протеривања каменицама и

8) Колико је Влада Србије била неодговорна према британској резолуцији говори и чињеница да су на седници Владе министарке за саобраћај и евроинтеграције Зорана Михајловић и Јадранка Јоксимовић гласале за њено усвајање.

9) Едварда Херман, *Политика геноцида*, Весна инфо, Београд, 2010, стр. 78.

папучама са мезарја, што је био посебан вид понижења. Иако су српски медији покушали да у овој лакрдији, која је могла трагично да заврши, виде покушај атентата на српског премијера, у режији британске МИ-6, све је изгледало као добро припремљен сценарио, јер атентати се, ипак, не изводе папучама. Уосталом, само неколико дана касније дошло је до сусрета чланова председништва БиХ и српског премијера, баш како је српски политички и државни врх нагласио - да је Србија и даље спремна на сарадњу и помирење, да је рука Србије и даље испружена.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 20-ГОДИШЊИЦЕ „ОЛУЈЕ“

Ове године, 4. августа је била двадесетогодишњица „Олује“, највеће хрватске војне победе у историји и највећег српског пораза у историји. Хрвати су јубиларну годишњицу славили уз војну параду, и подизање споменика Фрањи Туђману, најзаслужнијем за чишћење Хрватске од Срба, а Срби су, тј. Србија на државном нивоу, први пут обележили библијски прогон и страдање готово целог једног народа. И док су у српским медијима и политичкој јавности уверавали да се Хрватска после Хашке пресуде неће усудити да слави прогон Срба, што је било илузорно samozаваравање, Хрвати, не да нису намеравали да одустану од славља (како да не славе највећу историјску победу!?), него су очекивали да на војној паради учествују и њихови западни савезници. Пошто су савезници изостали, медијска и официјелна Србија, лапидарно је објашњавала како се Запад на тај начин ограђује од „Бљеска“ и „Олује“, не видећи, или не желећи да види, да је западна дистанца спрема хрватских злочиначких акција у ствари тактичке природе. Јер ипак није упутно, без обзира на сву разноврсност политичког цинизма, да САД, НАТО и западне земље славе и величају Хрватску, државу која је уз њихову политичку подршку и војну помоћ уништила РСК и побила и протерала српски народ, и такву примили у заједницу европских народа, а да истовремено очекују да Србија крене у њихов „пријатељски“ загрљај - у евроатлантске интеграције.

Указали смо на везу између „Сребренице“ и „Олује“ и њихов геополитички смисао, који је актуелан и двадесет година касније.¹⁰⁾ Обележавање и једног и другог (код Хрвата је то еуфорична прослава), подстицано и дозирано је са стране - од Запада, и све скупа личи на добро припремљену представу, у коју се уклапа и обеле-

10) На прослави „Олује“ у Книну ове године присуствовале су и „мајке Сребренице“.

жавање српског страдања током и после „Олује“. Наиме, ниједан хрватски званичник у свом обраћању на прослави у Книну или Загребу није ни поменуо да су на том простору живели Срби, да су имали своју историјски, правно и политички утемељену државу - Републику Српску Крајину, да су протерани, побијени, бомбардовани и убијани из авиона дуж Петровачке цесте - док су бежали. Нико од Хрвата то никад није поменуо! Нису помињали Србе ни као реметилачки фактор. Нису, јер би морали да кажу одакле у Срби у Крајини? Нису Срби на овај простор пали с Марса! За хрватску историју и политику то питање је табу тема. А познато је - из Франачких хроника - да су Срби на простору Крајине претходили Хрватима, помињу се 818, а Хрвати тридесет година касније - 852. године.

Исто тако, Бошњаци се представљају као жртве и настоје да намире, па и да премаше бројку од 8.000; они не признају српске жртве, праве се глуви на чињеницу да је српски злочин у ствари одмазда за злочин који су починили њихови сународници над српским народом од 1992. до 1995; у Поточарима су уклесали недвосмислен ратни поклич: „Правда је наша освета“.

О СТРАДАЊУ, СЕЋАЊУ И ПОМИРЕЊУ БЕЗ ПОМИЊАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ

А Срби желе помирење. И то се уклапа у евроатлантске интеграције и помирење у региону. То је агенда Запада: ЕУ, САД, НАТО. То је мапа пута који треба да прође Србија на путу ка ЕУ- и даље у НАТО!?! Суседи, дакле, ваљда зато што су малобројнији, могу да славе и оптужују, а Србија и Срби да теже помирењу. Зато је српски премијер у Рачи, на обележавању двадесетогодишњице „Олује“, у једном несређеном и набацаном патетичном говору, не помињући РСК, рекао: „нико нам не може бранити да памтимо“ (као да неко некоме уопште може забранити да памти, МС), али је одмах додао да са Загребом, који отворено велича прогон Срба, укида им ћирилицу, позива се на усташку традицију¹¹⁾, „желимо да гајимо најбоље могуће односе“ и да се он нада да ћемо са Хр-

11) Скандалозан је њихов списак о 1577 оптужених Срба, као што је и беспризорна злоупотреба интерполових оптужница. Хрватска све чини да потпуно очисти државу од Срба, и да за тај злочин оптуже саме Србе. То јој успева. У томе јој помаже и естрада на челу са Томпсоном, којег је на прослави „Олује“ славило стотине хиљада певајући: „Јасеновац и Градишка Стара“, „Ми Хрвати не пијемо вина, само крви четника из Книна“, уз уобичајене покличе: „За дом спремни“, „Убиј, убиј Србина“ и слично.

ватском „постати пријатељи у Европској унији“.¹²⁾ Свако извршава свој задатак: док Вучић позива на помирење, у Хрватској прете и протерују остатак Срба. И нико од српских званичника, осим Додика, у свом говору о страдању и прогону Срба из Хрватске, не помиње РСК - државу српског народа коју су Хрвати уз подршку Запада уништили и побили више од 7.000 и протерали више од пола милиона Срба. Говорили су српски челници о страдању Срба у „Бљеску“ и „Олуји“, о погибелној и најмасовнијој савременој сеоби Србаља. На све стране слушамо: протерани Срби из Хрватске. Нико од званичника не помиње државу тих Срба - Републику Српску Крајину, због које су Срби и протерани. Не би Срби Крајишници били протерани да нису имали своју државу. У противном, то би значило да су претходно, кроз историју, пристали да буду незаштићена и дискриминисана мањина, без права на сопствену државу. А то, опет, значи да они у највећем броју више не би ни били Срби. Овако, они су кроз историју стекли својство историјског, дипломатичког, политичког, или конститутивног народа – свеједно, што им је признао сваки од послератних хрватских устава (1947, 1963, 1974). Они су као народ били уставно изједначени са хрватским народом. Хрватска је била двонационална држава - Хрвата и Срба у Хрватској, и Срби су реаговали на хрватско противуствано и насилно отцепљење од СФРЈ и саборско једнонационално (гласали само хрватски заступници) преименовање Срба из конститутивног народа у националну мањину. Република Српска Крајина је била природна реакција на хрватску сецесију. Био је то начин не само да Срби институционализују и територијализују своја права, него и да биолошки преживе настанак нове независне хрватске државе. Отуда је несхватљива тежња да се Српска Крајина заборави, као да је никад није ни било, да се заувек избрише из сећања, да се избаци и глава и срца српског народа. То смо слушали и у Рачи и у Сава центру. Водило се рачуна да се не помене Крајина. Чак и у културном програму. То онда значи да Срби у Крајини нису имали право да се бране, и да је Хрватска била у праву што је уништила ову српску државу и протерала њено становништво!? Неки медији су то и рекли: „Хрватска је имала право да се ослободи“! Од кога? Од усташтва и србомржње?

Дан сећања. Српски премијер Александар Вучић је, у склопу побољшања односа са суседима, што је један од услова за улазак у ЕУ, предложио Заједнички дан сећања на све жртве у бившој

12) Види: *Новости*, 6. август 2015, стр. 3.

СФРЈ.¹³⁾ И пре било каквог Вучићег образложења овог предлога, из суседства је уследила негативна реакција. У Загребу и Приштини је овај предлог дочекан на нож. Из Загреба премијер Зоран Милановић је поручио: „нама нико неће одређивати дане пијетета и сућути“, а у Приштини се спрема резолуција којом би Србију тужила за геноцид. Из Сарајева Бакир Изетбеговић указује да је идеја непотпуна и прерана. Јавио се и бивши реис Мустафа Церић, поручујући лаконски „како је Балкан миран само кад је Босна мирна“, оцењујући Вучићеву иницијативу нереалном, и истиче да је „лако одредити датум за заједничко сећање и молитву: 11.7. Поточари“.¹⁴⁾

Памте се дакле само сопствене жртве; српске жртве се, ваљда, подразумевају. У загребачком „Јутарњем листу“ освануо је текст адвоката Луке Мишетића, браниоца Анте Готовине пред Хашким судом, поводом 20. годишњице „Олује“ у којем „великодушно“ предлаже да се 28. септембар обележава као дан сећања на српске жртве злочина почињених након те „војно-редарствене акције“. Тога дана 1995, готово два месеца после „Олује“, у селу Вариводе - општина Книн, убијено је девет мештана српске националности, од 55 -84 године живота. За овај злочин нико није одговарао. Мишетићева идеја је јасна и с хрватског становишта победничка и државотворна. Он сматра да би на тај начин хрватски државни врх одао почаст српским жртвама што би поништило тензије којима је обележена свака прослава „Олује“, односно оптужбе службене Србије, као и представника српске заједнице у Хрватској да је недопустиво славити „Олују“, јер су након ње почињени злочини за које нико није одговарао. Мишетић би, дакле, да „сачува“ „Олују“, која је сама по себи била највећи злочин извршен према српском народу! „Порука је потпуно јасна: „величанствену“ победу не смеју им засенити убиства „тамо неких“ Срба, без обзира на то колико их је. Зато ће им уделити један дан за сећање на њихове жртве, што даље од њиховог Дана победе и домовинске захвалности, то боље. На тај дан ће глумити да им је жао српских жртава, а Срби ће, наивни какви јесу, поново „загрести удицу“ и пустиће их да у миру славе (пожељно уз Томпсонов поздрав „За дом спремни“) највећу победу у својој „повијести“.¹⁵⁾

13) Види: *Новости*, 8. август 2015, стр. 3.

14) Види: Мирослав Јанковић, „Сви су они пали узалуд“, *Новости*, исто, стр. 16.

15) Саво Штрбац, „Удица „домољуба“ за Србе“, *Фонд стратешке културе*, електронско издање, 14. август 2015.

Суседи дакле нису спремни да прихвате Вучићеву идеју помирења и успостављање заједничког дана сећања. Слуте да би тиме у први план испливали мотиви и резултати рата који су уз подршку спољних актера водили против бивше СФРЈ и српског народа. А мотив је био разбити југословенску државу, побити и протерати Србе и на њиховом историјском и етничком простору формирати сопствене националне државе. Тај резултат је, изузев у БиХ где су Срби успели да сачувају своју РС, углавном успео. И шта ту има заједничко да се обележава? Вођен је рат; Срби су водили борбу за опстанак а Хрвати, муслимани и Шиптари за њихово протеривање. Заиста, шта ту има заједничко за сећање? Можда им је победа „пирова“, па Хрвати настављају борбу до последњег Србина у Хрватској, а Шиптари настоје да заокруже своју државност на Косову и похапсе и протерају све непоћудне - Србе. Али зато је српски пораз реалан, и „нико нам не може бранити да памтимо“.

Можда се Милановић плаши да би Дан сећања подразумевао да Хрватска почне извршавати споразуме које је потписала са Србијом. Хрватска је 23. августа 1996. са Србијом потписала Споразум о нормализацији односа. У том споразуму, између осталог, пише: „Уговорне стране поштују једна другу као независне, суверене и равноправне државе у оквиру својих међународних граница“. Провокативним признањем независности Косова, Хрватска је дрско прекршила међудржавни споразум са Србијом. Да је Србија имала озбиљну и одговорну власт, она би предузела реципрочну меру и признала од Хрватске окупирану Републику Српску Крајину и њену Владу у изгнанству. Али постоктобарска српска власт се определила за „демократску“ политику, за политику следе послушности према својим западним менторима.

У поменутом споразуму, осим граница, суверенитета и територијалног интегритета, дефинишу се и питања повратка прогнаних Срба из РСК и Хрватске - њихова имовинска и социјална права и права из одредаба међународног права. Овај споразум је, међутим, остао „мртво слово на папиру“, и ни до данашњег дана није остварен. Напротив, њиме је легализован геноцид и етничко чишћење хрватске државе од српског народа. Отуда не треба да чуди апсурд поводом овог злочина: Хрватска је за изгон Срба Крајишника оптужила Србију пред Међународном судом у Хагу.¹⁶⁾

16) Види шире: Момчило Суботић, „Хрватско непријатељство и српске илузије“ у: *Српски народ од Сарајевског атентата до Хашког трибунала* (приредио Милојко Будимир), Београд, 2014, стр. 174-186.

Исти циљ – протеривање преосталих Срба из Хрватске, као „коначно решење“ српског питања у Хрватској - има и „игру“ око ћирилице у Вуковару и диљем Хрватске.¹⁷⁾ Ову „игру“ Европска унија не жели да коментарише, иако се ради о дискриминацији мањинских права – као прокламованих вредности ЕУ. Отворену манифестацију фашизма хрватске државе ЕУ цинично своди на питање унутрашњег законодавства и унутрашњих односа у Хрватској. Бриселу хрватски усташлук не смета: њима је од Украјине до Хрватске важна геополитичка употребљивост, а идеологија и унутрашња питања, природа система, стање људских и мањинских права је другоразредно.

Очекивало се, ко је очекивао?, наивни српски политичари!, да ће уласком у ЕУ у Хрватској спласнути србофобија и србомржња. Напротив, они су у успону. Објашњење је у очигледном проблему Хрвата са идентитетом, који се не може решити убијањем и протеривањем Срба; отуда нова фрустрација, којој нема лека.

Кад су Срби и Србија у питању Хрватска води конзистентно транспарентну непријатељску политику, док Срби кроз историју, као и савремено српско вођство, воде неодговорну политику попуштања, незамерања, политику самозаборава, или политику „на парче“ - како је истицао Слободан Јовановић - о чему смо писали у једном од наших радова.¹⁸⁾

Ову тезу потврђује и економска страна савремених српско-хрватских односа; биланс економске политике је по прогнане Србе и Србију више него поразан. Наиме, Хрватска дугује српским пензионерима са подручја РСК 81 заосталу пензију. Број тих пензионера је 47. 000 а износ заосталих пензија је већи од милијарду евра. Ово су огромна средства и можемо само замислити шта би Хрватска, заједно са својим западним патронима, чинила када би јој Србија дуговала толики новац. Овоме треба додати и следеће. Вредност процењене српске имовине у Хрватској је око 1,8 милијарди евра,

17) Градско веће Вуковара је, 17. августа 2015, гласањем 11:10 укинуло право Срба да користе ћирилицу. Тиме је извршена измена градског статута годину дана после одлуке Уставног суда који је дао двосмислено тумачење о ћириличним таблама - Србима не треба ускратити права, али не смеју да буду повређени осећаји већинског народа. У складу са уставним лицемерјем је и одлука Градског већа по којој ће се сваког октобра поново гласати о томе колики је степен „сношљивости“ у граду, тј да ли би ћирилични натписи повредили осећања Хрвата. Види: *Новости*, „Вуковар протерао ћирилицу“, 18. август 2015, страна 4.

18) Види: Момчило Суботић, „Српска политика „на парче“ или недостатак националне идеје“, у *Српско питање на Балкану* (уредио Момчило Суботић), ИПС, Београд, 2013, стр. 220-232.

у тај збир улази више од 400 предузећа која су пре распада СФРЈ имала имовину у Хрватској, што на Јадрану, што у унутрашњости. Такође, ту је и 85.000 кућа и станова Срба из Хрватске и грађана Србије. Те куће и станови су углавном усељени и приватизовани. С друге стране, Хрватска од Србије потражује некретнине у вредности од око 800 милиона евра.¹⁹⁾

Хрватска је више од десет година све присутнија на српском тржишту, све чини да помогне својим „господарственицима“ да економски овладају Србијом, у коју су Тедевски, Тодорић и други до 2012. године уложили више од 530 милиона евра, тј више од 20 % својих инвестиција уложених изван Хрватске.²⁰⁾ Хрватском бизнису проходност у Србији прави хрватска обавештајна служба која је једна од најактивнијих страних служби у Србији. „Познато је и то да хрватске обавештајне службе, преко огромних буџета за оглашавање хрватских компанија у Србији, утичу на уређивачку политику одређених медија, обезбеђујући велики простор оним појединцима и организацијама које су отворени хрватски лобисти у Србији. То је и разлог зашто се у последње време поједине политичке личности, блиско повезане са Хрватском, тако често појављују у медијима.

Било је мучно гледати како су се поједини српски политичари у прошлости извињавали и додворавали Хрватима, широм им отварајући врата Србије (политички, безбедносно и економски), док су врата Хрватске, после „Олује“, за наш народ заувек остала затворена. Иза тих врата остали су имовина, куће, земља, радна места протераних Срба.

То није само питање геноцида који је почињен над нашим народом у „Олуји“, то је и економско питање, и питање поштовања

19) Исто

20) Хрватски тајкун Ивица Тодорић у Србији поседује три велика трговинска ланца – Идеа, Меркатор и Рода, који заједно имају много већи промет од Мишковићевог Максџа. И уз то је Тодорић власник и фабрике сладоледа Фриком, фабрике уља Дијамант, фарме за тов јунади Планта у Футогу, кланице у Пландишту, Кикиндског млина, Нове слоге из Трстеника (фабрика минералне воде „Мивела“), а преко компаније Идеа недавно је преузео и два некада позната београдска биоскопа „Јадран“ и „Вождовац“, који су годинама били затворени... Само Емил Тедевски има више фирми у Србији него сви српски привредници у Хрватској. Између осталог, хрватска Атлантик група Емила Тедевског власник је српских компанија Соко Штарк, Гранд пром, Паланачки кисељак, МултМта и Фулленд, па самим тим и ван граница Србије познатих брендова као што су „чоколадне бананице“, чоколаде „најлепше жеље“, „смоки“, „бакина тајна“, кафа „гранд“... У Србији су значајно инвестирале и друге хрватске компаније, као што су Нексе група, Виндија, Подравка, Лура, Кроација осигурање, Магма, Певец, М профил, Леваоница продукт, Нашице цемент... Види шире: Ненад Поповић, интервју листу *Недељник*, електронско издање, 25. август 2015.

права својине, као универзалног и неповредивог права у свим цивилизованим земљама света. То право је Хрватска прекршила, и уместо да за то сноси санкције, она је још добила награду да њени бизнисмени несметано купују српска предузећа и да 20 година касније одлучујуће утичу на стабилност српског тржишта.

Ми смо криви јер смо у прошлости имали неодговорне политичаре који су допустили да Хрватска у Србији има све, а да Србија у Хрватској нема ништа. Време је да то променимо. Време је да Србија темељно преиспита своје односе са Хрватском, док се сви протерани Срби у „Олуји“ не врате у своје домове, користећи сва она права и имовину коју су користили као конститутивни народ у Хрватској пре њиховог протеривања из те земље. Овде се не ради о било чијем политичком хиру, већ се ради о логичном захтеву који би испоставио сваки Американац, Енглец, па и Хрват, да је његов народ претрпео такав злочин и пљачку као што су претрпели Срби у „Олуји“. Тек када ово питање коначно решимо, можемо као регион да кренемо политички и економски напред. Без тога нема и не може да буде трајног мира на Балкану.²¹⁾

Дакле, све ово што смо назначили требало би да буде предслов за некакав Заједнички дан сећања. Претпостављамо да је све то и Вучић имао на уму, јер зашто би иначе хрватски премијер Милановић резолутно одбио његов предлог. Није ваљда Вучић потегао ово важно питање тек из пуке политичке реторике? А можда јесте! По диктату западних моћника: помирење ради помирења - јер је добросуседство један од услова на евроунијском путу Србије; без икаквих њених условљавања, макар то били и неиспоштовани међудржавни споразуми од стране Хрватске. Милановић, као и досадашње хрватске власти, као сваки хрватски политичар, одбија да оствари договорене споразуме са Србијом, јер ови споразуми захтевају и повратак Срба - а то је оно што Хрватска настоји свим силама да избегне. Јер, њиховим повратком довела би у питање свој главни ратни циљ: протеривање Срба и стварање етнички и верски чисте хрватске државе.²²⁾ Повратком Срба – ето Крајине! Чему онда насилна сецесија и рат за независну хрватску државу?

21) Ненад Поповић, исто.

22) Колико су Хрвати опредељени за Европу и „демократију“ сведочи и скорашња иницијатива групе Хрвата, на челу са Бранком Борковићем, командантом Вуковара, да „За дом спремни“ постане званични поздрав хрватске војске. Међу неколико хиљада потписника су и: бивши министар спољних послова Звонимир Шепаровић, академик Јосип Печарић, академик Станко Поповић, помоћни загребачки бискуп Валантин Позајић, сисачки бискуп Владо Кошић, фудбалер Јосип Шимунић, политички емигрант Никола Штедул итд.

МЕМОРИЈАЛНИ ЦЕНТАР ЗА СРПСКЕ ЖРТВЕ У 20. ВЕКУ

Нема ништа од Заједничког дана сећања, осим да буде у форми неког новог српског пораза и понижења. С друге стране, Срби као народ који је у читавом 20. веку био мета страдања и геноцида како од стране својих суседа: Хрвата, Бошњака и косметских Албанаца, тако и од спољних западних држава, треба да успоставе сопствени култ сећања, да попут Јевреја подигну српски Јад Вашем, монументални објекат у којем ће представити историју српског страдања. Попут Јевреја Срби су страдалнички народ, а за разлику од њих немају сопствену културу сећања на историјско страдање. Без обнове култа сећања, слика о Србима као историјском народу није потпуна, штавише, она се брише и поништава, а Срби искључују из историје. Отуда је добродошла идеја српских интелектуалаца да се оснује Меморијални центар за српске жртве у 20. веку. Један од најбољих познавалаца геноцида над Србима у 20. веку Смиља Аврамов указује да је посетила свих 14 центара сећања на геноцид, колико их у Европи укупно има, и да ни у једном нема помена о страдању Срба. А Срби су - истиче Аврамов - доживели три погрома у прошлом веку. То све треба скупити на једном месту. „Када дођу странци, то што им ми вербално објаснимо или евентуално организујемо неки округли сто, то оде у ветар, то се заборави“. Зато би Меморијални центар као што је Јад Вашем који би био посвећен Србији, био од великог значаја.²³⁾ Идеја о оснивању Меморијалног центра је потекла у „Светозару Милетићу“, а циљ је „да се на видно место у Београду изгради један Партенон који би био посвећен највећим српским научницима Тесли, Миланковићу и Пупину, попут оног у Паризу. Када би сте ви имали један такав Партенон где би сте визуелно предочили шта је српска наука дала светској цивилизацији онда би се, мислим, мало другачије гледало на српско питање. Те две ствари би се развијале паралелно јер се оне међусобно не искључују“.²⁴⁾ За оснивање Меморијалног центра заинтересована је и српска дијаспора спремна да да значајан допринос сећању на оне који су током прошлог века дали своје животе или страдали само зато што су Срби и православни.

23) Види: „Негирање наших жртава већ јако иритира Србе“, интервју Смиље Аврамов за *Фонд стратешке културе*, електронско издање, 17. август 2015.

24) Исто

ЛИТЕРАТУРА

- *Новости*, „Вуковар протерао ћирилицу“, 18. август 2015.
- *Новости*, 6. август 2015.
- *Новости*, 8. август 2015.
- *Факти*, електронско издање, 15. јун 2015, „Руско „њет“. Резолуција о Сребреници није усвојена“,
- Аврамов, Смиља, „Негирање наших жртава већ јако иритира Србе“, интервју за Фонд стратешке културе, електронско издање, 17. август 2015.
- Аврамов, Смиља, „Истина о Сребреници“, *ТВ БК, Емисија Клопка*, 27. јун 2005.
- Јанковић, Мирослав, „Сви су они пали узалуд“, *Новости*, 8. август 2015.
- Поповић, Ненад, интервју листу *Недељник*, електронско издање, 25. август 2015.
- Суботић, Момчило, „Српска политика „на парче“ или недостатак националне идеје“, у: *Српско питање на Балкану* (уредио Момчило Суботић), ИПС, Београд, 2013.
- Суботић, Момчило, „Хрватско непријатељство и српске илузије“ у: *Српски народ од Сарајевског атентата до Хашког трибунала* (приредио Милојко Будимир), Београд, 2014.
- Суботић, Момчило, *Идентитет и геополитичка стварност Срба*, ИПС, Београд, 2012.
- Суботић, Момчило, *Новија српска политичка историја*, ИПС, Београд, 2006.
- Херман, Едвард, „Србија је провинција америчке империје“, *Печат*, 26. новембар, 2010.
- Херман, Едвард, *Политика геноцида*, Весна инфо, Београд, 2010.
- Штрбац, Саво, „Удица „домољуба“ за Србе“, *Фонд стратешке културе*, електронско издање, 14. август 2015.

Momcilo Subotic

„SREBRENICA“, „OLUJA“
AND „THE DAY OF REMEMBRANCE“

Resume

British Resolution on Genocide in Srebrenica was not adopted in the Security Council of the United Nations because of Russian representative' veto on it. Throughout history the British have supported enemies of Serbia and such politics has been a reflection of the British-Serbian relations as well as the reflection of the British' aspiration to keep Russia away from the Balkans and Mediterranean region. In line with it Serbia, as a traditional ally of Russia, has been „collateral damage“ in such politics, and this has been repeated this time again. President of Serbia Tomislav Nikolic, and before him President of the Republika Srpska Milorad Dodik, asked President Putin that Russia put veto on this resolution in question, while in regard to this the politics of the Government of Serbia proved to be extremely irresponsible and the Prime Minister Vucic only made a statement that Serbia was not consulted regarding this matter.

Many foreign and domestic authors have researched and wrote on the crime in Srebrenica and not in one of these papers there has been mentioned a term „genocide“; on the contrary, these authors have expressly underlined and proved that the Serbs did not commit genocide in Srebrenica. There was a terrible crime committed there, but not the genocide. Firstly, there was not intention to commit the genocide; there is no any document in which the state or military leaders of the Republika Srpska ordered lower bodies or units to commit the crime – and if there was any of such document the Hague Court would have certainly shown it up to nowadays, and secondly, the commander of the Army of the Republika Srpska Ratko Mladic gave permission that women, children and old people leave Srebrenica at that time, which certainly denies the thesis on the genocide. It would be most correct to say regarding the crime in Srebrenica that it was the revenge for terrible crimes of the Muslims over Serbian people in this region in the period from 1992 to 1995, the crimes which constitute all elements of genocide because it was religious blindness which guided these miserable human beings in question to slaughter and murder all their neighbours of

another religious denomination. There followed the revenge of the Serbs to these crimes of the Muslims, which could be understood, but not morally defended; and in this case a poet and statesman Njegos' thought „Human character has harmful faults“ turned out to be a harsh reality of our times.

It is important to underline that at the time of the crime committed in Srebrenica there was not talk about it as the genocide, nor was this crime taken as the example of the genocide. It became labeled as such in the years which followed and in the context of the Dayton arrangement of Bosnia and Herzegovina's geopolitical triangle. However, the line which connects the crime in Srebrenica and „Oluja“ („The Storm“) is a fact that „Srebrenica“ was planned and staged with intention of placing shadow on Croatian crime of the genocide and ethnic cleansing of almost whole one nation and to conceal, silence and alleviate the disappearance of the Republic of Srpska Krajina. In addition to this, the action in Srebrenica was used as an excuse for the NATO bombing of the Republika Srpska and also for further disintegration of Serbian state region, or in other words it had to „make easier“ a process of seizure of Kosovo and Metohija, because Shiptars' enforced secession of Kosovo and Metohija in 1990's was placed over the destiny of Serbia like a sword of Damocles. This is political and geopolitical point of the case of „Srebrenica“.

In August 4th of 2015 there were twenty years of remembrance of „Oluja“, the biggest Croatian military victory in history and the biggest Serbian loss in history. The Croats celebrated this jubilee anniversary with a military parade and setting up a monument to Franjo Tudjman who is the most responsible for ethnic cleansing of the Serbs from Croatia, while the Serbs, or Serbia as the state, marked on the state level the Biblical exodus and suffering of almost all the people in this case. And in their speeches on the suffering and persecution of the Serbs from Croatia nobody of the Serbian officials, with the exception of Milorad Dodik, mentioned the Republika Srpska Krajina - the state of the Serbian people, of whom the Croats with the support of the West destroyed and killed more than seven thousands and drove out more than half the million of the Serbs. The Republika Srpska Krajina was a natural reaction to the secession of Croatia. Therefore the aspiration to forget the Srpska Krajina as if it never existed and to erase it forever from memory and to throw it out from the minds and hearts of the Serbian people is not understandable. We heard it in Raca as well as in the Sava center

that there was taken care not to mention Krajina. Even in the cultural program. Therefore it means that the Serbs in Krajina did not have the right to defend themselves and that Croatia had the right to destroy this Serbian state and to drive out their people?

Leaders of neighbouring states firmly rejected Serbian Prime Minister Aleksandar Vucic's idea to mark a joint Remembrance Day on the people killed in the wars of the 1990's. They intuit that by doing this the motives and results of the war which they led with the support of foreign factors against former Socialist Federative Republic of Yugoslavia and Serbian people would emerge to the forefront. And the motive was to destroy the Yugoslav state, to kill and drive out the Serbs from their historical and ethnic region and to establish their own national states. This motive ended up mainly with positive results for them, with the exception of Bosnia and Herzegovina in which the Serbs succeeded to preserve their Republika Srpska. This is the reason why political Serbia should accept the idea of a patriotic organization Svetozar Miletic to establish its own cult of remembrance and set up a monumental object, like Jewish Yad Vashem, which would be named The Memorial Center for Serbian victims in 20th century.

Key words: British resolution, Bosnian Muslims, Serbs, „Srebrenica“, Croatia, Republic of Serbian Krajina, „Storm“, Serbia, Memorial for Serbian victims in the 20th century.